

ALEKSANDRS PUŠKINS

PASAKA PAR ZELTA
GAILĪTI

PASAKA PAR ZELTA GAILĪTI //

FB2: Imants Ločmelis <imantslochmelis@inbox.lv >, 20 June 2011, version 1.0

UUID: E768A624-1485-4C74-89A1-82A5AE1F1C80

PDF: fb2pdf-j.20180924, 29.02.2024

ALEKSANDRS PUŠKINS

PASAKA PAR ZELTA GAILĪTI

ALEKSANDRS PUŠKINS

PASAKA PAR ZELTA GAILĪTI

Atdzejojis Jānis Plaudis

Noskannējis grāmatu un FB2 failu izveidojis Imants
Ločmelis

PASAKA PAR ZELTA GAILĪTI

Kaut kur zemē trej devītā,
Kādā valstī nepazītā
Valdnieks Dadons valdīja,
Ienaidniekus skaldīja.
Kaimiņus viņš apvainoja,
Visvisādi pazemoja,
Bet, kad sāka nosirmot,
Iegribējās atelpot,
Dzīvot rātņu miera dzīvi;
Taču ienaidnieki sīvi
Tagad viņu vajāja,
Lielu postu darīja.
Lai tiem droši pretī stātu,
Savu valsti apsargātu,
Nepieciešams, lēma cars,
Varens karavīru bars.
Pulkveži gan negulēja,
Tomēr maz ko līdzēt spēja:
Gaida dienvidos, bet, lūk,
Naidnieks rītu pusē brūk;
Atsit tos — no jūras jauni

Izkāpj ienaidnieki ļauni,
Valdnieks Dadons kaut vai raud,
Taču posts visapkārt draud.
Tāda dzīve ir par grūtu!
Un, lai palīdzību gūtu,
Griezās viņš pie zīlnieka,
Viedā zvaigžņu pētnieka.
Zīnnesi tam aizsūtīja —
Zīlnieks drīz pie cara bija,
Vāza vaļā maišeli,
Deva zelta gailīti.
«Uzsēdini šito gaili,»
Teica viņš, «uz torņa smailes;
Manējs zelta putniņš spožs
Vienmēr tevi sargās možs.
Ja būs tālu kara dimdi,
Tas uz smailes tupēs rimti,
Bet, ja naidnieks pulkos ies,
Tavai valstij tuvosies
Jeb vai citi posti sūri
Augs pār tavas zemes stūri,
Gailītis — kā pamodies —
Tūdaļ seksti gaisā slies,
Dziedāt sāks, ar spārniem pērsies
Un pret ienaidnieku vērsies.»

Cars teic paldies zīlniekam,
Sola zelta kalnus tam.
«Lai nav runāšana lieka,»
Saka viņš aiz liela prieka,
«Par šo gaili došu tev,
Ko vispirmo vēlies sev.»
Tā nu, smailē radis balstu,
Sāka gailis sargāt valsti;
Tikko kāds ar karu draud,
Modrais izlūks tūdaļ jaud,
Purinās un seksti slien,
Skatās turp, kur naidnieks lien,
Uzsauc, skaļi dziedādams:
«Vari valdīt gulēdams.»
Kaimiņiem pēc cara rosmes
Karu sākt vairs nebij drosmes;
Kur vien iebruka to bars,
Visur veica Dadons cars.
Valstī miers jau gadu, otru,
Gailis tup par sargu modru.
Bet te pēkšņi kādudien
Troksnis caru kājās slien.
«Cara tētiņ, tauta gaida,»
Karaspēku priekšnieks vaida,
«Valdniek, mosties! Bēda klāt!» —

«Kāpēc mani traucējāt?»
Viņam Dadons miegains saka:
«Ko? Vai bēda gan tik traka?»
Priekšnieks ziņojumu sniedz:
«Zelta gailis postu kliegz,
Visā zemē šaudās bailes.»
Cars pie loga — redz: uz smailes
Gailis kuļ ar spārneliem,
Pagriezies pret austrumiem.
«Nav ko gaidīt: tūdaļ aši
Vīri zirgos! Knaši, braši!»
Pulku cars pret sauli met,
Princis vecākais to ved.
Gaiļa brēciens aprimstas.
Klusums. Valdnieks aizsnaužas.
Lūk, jau garām desmit ausmas,
Bet no kara nav ne jausmas.
Vai vēl cīnās? Kur un kas?
Caram zināms nav nekas.
Tikai gailis atkal sauc —
Otru pulku cīņā trauc.
Sūta Dadons dēlu jauno
Sakaut iebrucēju ļauno.
Atkal gailis apklust jau.
Atkal ziņu nav un nav.

Desmit rieti nomij ausmas, —
Tautu gumda baiļu šausmas;
Atkal gailis smailē brēc,
Trešais pulks tiek sapulcēts,
Un pats cars pret saules ausmu
Aizved to. Kas būs? Nav jausmu.
Dienām, naktīm vīri iet,
Pārāk grūts šis gājiens šķiet.
Nav ne cīņas, nav ne dusas,
Neredz kapu vietas klusas
Valdnieks Dadons it nekur.
«Vai vēl ilgi jāiztur?»
Tā viņš prāto desmit dienas.
Beidzot — kalni priekšā slienās,
Un, kad klinšu grēdās stāj,
Zīda telts tam pretī māj.
Zaigo klusēšanā dīvā
Lepnā telts. Neviena dzīvā,
Apkārt tikai līķu bars.
Tūdaļ teltī ieiet cars ...
Kādi baigi murgu tēli!
Viņa priekšā abi dēli,
Nometuši vairogus,
Dzilā nāves miegā dus.
Tie viens otru nokāvuši.

Zirgi, pļavā patikuši,
Treknus zāļu stiebrus šķin,
Asiņainu sūnu min ...
Sāka cars tur vaidēt žēli:
«Manas bēdas! Mani dēli!
Abiem vanagiem ir gals!
Posts! Sauks mani nāves balss.»
Raudāja, kas raudāt jauda,
Kalni, lejas līdzī gauda,
Zemes dziļums, pušu šķelts,
Nodrebēja. Zīda telts
Pēkšņi vērās ... Gaismas stari
Pašu Samahanas cari
Spožās rotās atklāja;
Viņa caram pamāja.
Un kā ūpis, sauli matot,
Rima cars, tai acīs skatot.
Lika aizmirst viņas balss,
Kāds ir abu dēlu gals.
Tad tā Dadonam kā sveicot,
Zemu paklanījās beidzot,
Viņam roku pasniedza.
Savā teltī ieveda,
Tur pie galda sēdināja,
Dzirdināja, ēdināja;

Kad vairs nejaudāja spēt —
Noguldāja atdusēt.
Sešu dienu virknē garā
Vēl joprojām cares varā,
Saldas burvestības māt,
Dadons dzīroja bez sāts.
Beidzot laiks bij doties mājās;
Slēja kara draudzi kājās,
To un jauno skaistuli
Veda cars uz dzimteni.
Tam pa priekšu runas skaļas
Steidza — auga tenkas, paļas.
Tuvojoties pilsvārtiem,
Tauta pulcējās ap tiem,
Pūlis drūzmējās par vari
Redzēt Dadonu un cari, —
Dadons sāka sveikas māt.. .
Pēkšņi skatās: tuvumā
Pūlī sirms kā gulbis — glītā,
Koši baltā cepurītē —
Gudrais zīlnieks, vecais draugs.
«Vesels, tēv!» šim Dadons sauks.
«Panāc tuvāk. Vai kas svarīgs?
Vai man ieteic kaut ko darīt?» —
«Valdniek,» atbild zīlnieks tam,

«Klāt ir brīdis rēķinam.
Atceries, par palīdzību
Apsolīji atlīdzību —
To, ko pirmo vēlēšos,
Tava cara vara dos.
Kā tu teici, tā nu dari —
Dod man Samahanas cari ...»
Liels bij cara pārsteigums.
«Ko tu? Vai tev prāts sāk tumst?»
Jautā viņš, pret veci vēries,
«Liekas, velns ir tevī tvēries.
Kas tev īsti padomā?
Kauču apsolīju tā,
Pats tak mēru saprast vari.
Kāpēc vēlies tieši cari?
Neaizmirsti, kas es tāds!
Naudu ņem, ja kāro prāts,
Augstu kārtu, slavas mirgu,
Ņem no staļļa cara zirgu,
Kaut pusvalsts, ja gribi, dos.» —
«Tādas mantas nevēlos.
Tikai dāvini man viņu,
Samahanas dailaviņu,»
Saka zīlnieks atbildē.
Nobāl cars: «Pie joda, nē!

Nedabūsi tu nenieka,
Visa tava runa lieka.
Prom, kamēr vēl laižu iet;
Sito veci aizvāciet!»
Večuks dzīrās nepiekāpties,
Bet no cariem labāk glābties;
Dadons zizli pacēla,
Tam pa pieri iezvēla —
Beigts bij zīlnieks. Nodrebēja
Pilsēta, bet meiča smēja:
Hi-hi-hi un ha-ha-ha!
Grēka nebaidījās tā.
Cais, kaut uztraukts bij un īdzīgs,
Sāka smieties viņai līdzī.
Lūk, tie iebrauc pilsētā ...
Pēkšņi ļaudis izbrīnā
Šķindu dzirdēja un gaili
Redzēja, tas torņa smaili
Atstāja un nolaidās,
Caram skaustā uzmetās —
Atvēzējās, galvā knāba,
Gaisos cēlās ... Dadons slāba
Un no ratiem nokrita,
Nopūtās un nomira.
Care — tā jau pazudusi,

Kā nemūžam nebijusi...

Pasaka tik malds, bet mums

Tajā zīmīgs atzinums.

.